

Za tebe, djevojko!

PUTOVANJE — SIMBOLIZAM!

Djevojke najradije vole skupa putovati . . .

Isus je o sebi rekao da je On Put i On prima posebno mladež, koja mu predaje svoj život.

Ali teško je ići putem, da se ne zapraši, izbjeći lokve i kamenje na putu i ne posrnuti . . .

Isus je sve to znao, pa je ustanovio sakramenat čišćenja i okrepe, a to je ispovijed.

Sakramenat, koji po Kristovu predstavniku na zemlji opet povezuje čovjeka s Kristom.

Sakramenat, koji ispravlja moje krivulje i krivo učinjene korake, briše moje grijehe, liječi moje rane, ako se njim poslužim . . .

Sakramenat, koji mi donosi Božanski život i dovodi me do Kristova prijateljstva.

Sakramenat, koji mi pomaže da se vratim u kršćansku zajednicu, da se ukopčam s Kristovom Božanskom centralom, ako sam se bila iskopčala teškim grijehom.

Sakramenat, koji mi pomaže da ponovo nastavim put kuražnije, smjelije i s više opreznosti . . .

Savjeti u ovoj Knjižici pomoći će djevojkama da se bolje ispovijede, to jest da se bolje približe jednom sakramentu, jednom vidljivom znaku po kojemu se Bog približuje nama . . .

FERNAND LELOTTE S. J.

DA SE BOLJE ISPOVJEDIŠ

ZA ŽENSKU MLADEŽ

Preveo Dr. Srećko Bošnjak

ZAGREB 1965

Izdalo: Hrvatsko Književno Društvo sv. Ćirila i Metoda,

Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

Tiskara Epoha, Zagreb

UVODNA PITANJA

1) ZAŠTO SE ISPOVIJEDATI?

— Da uspostaviš prijateljstvo s Bogom, ako si učinila teški grijeh

Jedina apsolutno potrebna stvar na zemlji jest: živjeti u prijateljstvu s Bogom.

Bez ovog prijateljstva, tvoja djela — makar bila herojska —, nemaju nikakve praktične vrijednosti.

Bez tog prijateljstva ti si bolesna, makar bila tjelesno zdrava. Ti si siromašna, makar imala velika bogatstva. Ti si lišena najveceg blaga, makar imala mnogo novca.

Prema tome, treba ti pod svaku cijenu živjeti u milosti Božjoj.

— Pojačati veze ove ljubavi, ako imaš samo lake grijehe, za koje ti savjest predbacuje

Laki grijeh ne prekida veze, koje te vežu s Bogom, ali ih oslabljuju poput zaboravi ili nemarnosti u ljudskoj ljubavi.

Laki grijeh umanjuje nadnaravnu vrijednost tvojih djela i tvog apostolata.

Ispovjedajući svoje lake grijehe, tvoja savjest postaje čišća, a tvoje prijateljstvo solidnije i jače. Primaš milosti svijetla i snage, koje će ti pomoći da bolje djeluješ.

— Da bolje slušaš našeg Spasitelja

On je rekao svojim apostolima: »Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni«.

Ispovijedajući se, ti se povjeravaš Kristovim poslanicima na zemlji.

Osim toga, ispovijedajući se:

— preuzimlješ na se odgovornost za svoje čine,
— duša ti postaje plemenitija i spremnija da iskreno prizna svoje grijehe,
— dobivaš sigurnost, da ti je Bog oprostio (koliko bi protestanata željelo, jedino radi ovog razloga, da se može poslužiti sakramentom pokore!),
— jačaš svoju volju da u budućnosti bolje čini,
— primaš savjete, pomoću kojih ćeš postati bolja,
— umanjuješ vremenite kazne, koje si zaslužila svojim grijesima.

2) ŠTA TREBA ISPOVIJEDATI?

Moraju se ispovjediti svi teški grijesi, koji nisu ispovjeđeni

Treba kazati broj teških grijeha i okolnosti, koje uvećavaju težinu grijeha.

Da neki grijeh bude težak ili smrtni grijeh, potrebna su za to tri uvjeta:

— teška stvar, ili stvar, koja nije teška, a netko je smatra teškom;
— potpuno spoznanje težine grijeha u času kad se čini grijeh;
— potpuni pristanak volje.

Ako si sigurna, da manjka koji od ovih uvjeta, onda je laki ili mali grijeh. Kako će biti rečeno kasnije, nisi strogo dužna takav grijeh iznositi.

Ako ozbiljno sumnjaš, da li je neki grijeh laki ili teški, bit će laki. Ali, makar da ga nisi strogo dužna iznijeti, bolje je ipak da ga ispovjediš, da budeš mirnija i u svijesti i da imadneš nježniju savjest.

Pametno je da ispovijedaš i lake grijehe

Spasitelj te na to ne obvezuje, te ako svojevoljno propustiš jedan ili više lakih grijeha spomenuti na ispovijedi, ne će takva ispovijed biti nevaljana, svetogrdna.

Ako imaš samo male, lake grijehe na svojoj savjesti, možeš poći na svetu Pričest.

Ali ti ćeš lako razumjeti, da je bolje i male grijehe ispovijedati, jer ćeš tako odgajati svoju savjest da ti bude nježnija, te ćeš pokazati veću ljubav prema Bogu.

Crkva također savjetuje da tako činiš.

3) KOD KOGA ĆEŠ SE ISPOVJEDITI?

Crkva je dala potpunu slobodu kod izbora ispovjednika

Zato možeš izabrati svećenika, kojega ti želiš. Koji god bio, gledaj u njemu Isusova zamjenika na zemlji. Znaj da on ima osjećaje oca prema izgubljenom djetetu: veliku dobrotu i veliku želju da ti vrati duševni mir.

Ako te poznaje, radovat će ga tvoje pouzdanje i on će te i dalje cijeniti.

Svećenik znade, koji se grijesi mogu počiniti u tvojim godinama, i koje te poteškoće mogu sresti u tim godinama. Dakle, on se ne će iznenaditi nad onim, što mu ti rekneš ili što ga budeš pitala.

Znaj također, da je svećenik dužan čuvati najstrožu tajnu. On ne može ništa reći nikome od onoga, što si mu kazala na svetoj ispovijedi. Kad bi to učinio, najstrašnije bi sagriješio. Bog se brine, da ta najveća tajna ne bude nikad otkrivena. Dakle, na ispovijedi govori sa svećenikom potpuno iskreno, bez i najmanjeg straha.

Ako želiš ubrati što više ploda od svojih ispovijedi, nastoj se redovito ispovijedati kod istog svećenika

Zar svaki put, kad si bolesna, mijenjaš liječnika?...

Radi toga izaberi jednog ispovjednika, u kojega imaš potpuno

povjerenje, i ne mijenjaj ga bez potrebe.

Međutim moraš znati, da ispovjednik rijetko prepozna pokornika na ispovijedi, osim koji put po glasu ili načinu ispovijedanja. Zato se ne čudi, ako njegovi savjeti ne odgovaraju uvijek potpuno u tvom slučaju.

Ako želiš, da te ispovjednik prepozna, spomeni mu, tko si. Na početku ispovjedi reci mu ime ili prezime. Ili ako želiš da ne rekneš pravo ime ili prezime, možeš se dogovoriti sa svećenikom o nekom svom nadimku ili mu reći neki znak ... Ili mu spomeni neki savjet, što ti ga je dao u prošloj ispovijedi. To će mu pomoći povezati tvoju ispovijed s prijašnjim ispovjedima i bolje upriličiti svoje savjete.

Ukoliko ne možeš imati stalnog ispovjednika, ispovijedaj se ponizno i s pouzdanjem kod kojeg bilo svećenika.

4) KADA SE TREBAŠ ISPOVJEDITI?

Crkva naređuje, da kršćanin mora ispovjediti najmanje jednom godišnje svoje teške grijehe

Kad se radi o teškim grijesima, treba se ispovjediti što je moguće prije. Opasno je to odlagati.

Imaj čvrstu odluku: »Ako učinim teški, smrtni grijeh, učinit ću što prije savršeno pokajanje i ispovjedit ću se u roku od 24 sata!«

Crkva majčinski savjetuje, da se optužiš u ispovijedi i o lakim grijesima barem svakog mjeseca ili još bolje svakih 15 dana

Sedmična ispovijed vrlo se preporučuje, ali razumije se, da bude s dobrom pripravom i da ne postane jednostavan običaj bez ploda.

Preko praznika, na svaki način, ostani vjerna svojoj odluci, da ćeš se redovito ispovijedati

Što više, tada je bolje češće to činiti, nego rjeđe, jer će ti tada manjkati mnoge stvari, koje su te podržavale u dobru (tvoji nadglednici i savjetnici, dnevni red i redovite vježbe pobožnosti).

5) S KAKVOM PRIPRAVOM I RASPOLOŽENJEM SE MORAŠ ISPOVIJEDATI?

Najvažnija stvar sa strane pokornika jest pokajanje. »Bez kajanja nema oproštenja!«

Grješnik, koji umire, može biti nesposoban da nabroji sve grijehe, ali ako se za njih iskreno kaje i žali, što je Boga uvrijedio, svećenikovo odrješenje vratit će mu milost Božju.

Grješnik može nabrojiti i desetorici svećenika sve svoje grijehe, što ih je učinio, ali ako se za njih ne kaje i nije mu žao, što je njima Boga uvrijedio, Bog mu ne može oprostiti njegove grijehe.

Nije dosta pročitati ili izgovoriti riječi kajanja i žalosti da grješnik bude »skrušen«. Riječi ništa ne koriste. Ono što je važno, jest:

— Iskreno se kajati i žaliti u duši radi počinjenih grijeha

Kod smrtnih ili teških grijeha: kajati se za sve grijehe skupa i za svakog pojedinog. Kod malih ili lakih grijeha: kajati se barem za neke od njih.

— Stvoriti odluku više ne griješiti

Ali dobro razlikuj: »predviđati da ćeš sagriješiti« i »htjeti sagriješiti«.

Ako možeš reći potpuno iskreno: »Voljela bih, da nisam učinila što sam učinila i s milošću Božjom ne ću to više učiniti«,

onda imaš iskreno kajanje i pravu žalost, pa makar predviđala nove poteškoće, pa i nove padove u grijehe.

Odličan način da osiguraš dobru pripravu i raspoloženje za ispovijed sastoji se u tome, da svaki put, kad se ispovijedaš, imadneš praktičnu odluku (ovu pogrešku popraviti, ovu prigodu izbjegavati) i da posebno paziš na jednu određenu stvar do slijedeće ispovijedi.

Možeš također odlučiti i odrediti neku kaznu, koju ćeš sebi nametnuti, ukoliko učiniš takav i takav grijeh ponovo. Nastoj tu svoju odluku povjeriti svom ispovjedniku ili traži od njega, da ti on odredi neku kaznu, koja će biti bolja po njegovu sudu. Ako je moguće, spomeni mu posebnu točku, o kojoj si stvorila odluke, kad dođeš slijedeći put na ispovijed.

Posljednja ispovijed svetog Ivana Berchmansa uzorak je za ispovijed. Poznata je, jer je on dao izričito dopuštenje svom starješini, da to može objaviti:

Optužujem se, što sam koji put molio nemarno i rastreseno, ali obećajem da ću se u tome popraviti.

Osim toga nisam Bogu bio dosta zahvalan na milostima i nisam u sebi probuđivao žarku želju da trpim za Krista. (Cepari, Vita, p. 127).

D o k t o r K a r l o F l e s s i n g e r u »Znanost i duhovnost« piše: »Svećenik nije više čovjek, kad sluša riječi žalosti i kajanja. To je duša, koja sluša, duša, koja odgovara i tješi ... Ispovijed, s medicinskog stajališta, mora se promatrati kao divna snaga duhovne ravnoteže!«

K.T. P e s c h, u č e n j a k, veli: »U grijehu je poniženje, a u ispovijedi je uzvišenje!«

S v e t i P e t a r K a n i z i j e r e č e: »Najbolje odgojno sredstvo je sveta ispovijed!«

Kako ćeš se ispovjediti?

I — PRIPRAVA ZA ISPOVIJED

A) PRIJE ISPITA SAVJESTI

Prekrsti se i stavi se u Božju prisutnost i moli Boga da te rasvijetli.

Pusti, neka srce govori, i naći ćeš riječi, svoje osobne riječi, kojima ćeš moliti usmeno.

Ako ti to ne uspije, čitaj polako koju od slijedećih molitava: Moj Bože, evo me ponovo da se ispovjedim ... Pred Tobom ću ispitati svoju savjest ...

Daj mi svoje svjetlo, da mognem otkriti sve svoje grijehe, i daj mi milost, da s pouzdanjem dođem k svećeniku, koji je ovdje Tvoj zamjenik ...

Pomozi mi, da točno iznesem svoje grijehe, te ako je moguće, da nađem i pravi njihov uzrok ...

Pomozi mi, da se iskreno pokajem i požalim, što sam ih učinila, te da se popravim ...

Ili još:

Gospodine Isuse, sagriješila sam ...

Ali kao nekoć onaj sin iz Evanđelja, koji je ostavio svoga oca i sve svoje, da »živi svojim životom«, evo me dolazim k Tebi, moj Bože, nadvladana velikom željom da dobijem oproštenje i da budem čista.

Uzdajući se u Tvoje milosrđe, dolazim da Te zamolim za oproštenje, koje će osloboditi moju dušu iz okova i lanaca, koji su je privezali za zemlju.

Draga Gospo, pomozi mi, da budem iskrena u svojoj ispovijedi, da se preporodim na život plemenitiji i odvažniji.

Zatim iskreno istraži i smisli svoje grijehe, prema slijedećim pitanjima

Iza svakog pitanja upitaj sebe, da li si u toj stvari pogriješila, zašto si pogriješila i koliko si puta pogriješila.

U ovoj knjižici ćeš naći poslije opširniji ispit savjesti pod naslovom »Program savršenstva«. A sada se pripravi za ispovijed prema slijedećim pitanjima.

B) ISPIT SAVJESTI

1. Zapovijed: Ljubav prema Bogu

— Imam li djetinju ljubav prema Bogu — Imam li pouzdanje prema Bogu? Da nisam zloupotrebljavala Božje milosrđe?
— Jesam li iskreno odana Isusu Spasitelju?
— Jesam li se stidjela reći ili pokazati da sam kršćanka, katolkinja?
— Jesam li dobro proučavala svoju vjeru?
— Jesam li izbjegavala sve, što je moglo škoditi mojoj vjeri (knjige, kino, kazalište, radio, televizija)?
— Da nisam zlo govorila o vjeri?
— Jesam li se molila svaki dan? Jesam li bila sabrana i pažljiva u molitvi? Jesam li se lijepo vladala?
— Jesam li molila jutrom i večerom?
— Jesam li se pripravljala na Pričest? Jesam li obavljala zahvalu nakon svete Pričesti?
— Da nisam učinila nevaljalu ispovijed i u grijesima se pričestila?
— Jesam li izvršila naređenu pokoru od prošle ispovijedi?

2. Zapovijed: Poštovanje prema Bogu

— Jesam li ime Božje spominjala s poštovanjem? Da nisam psovala?

— Da se nisam zaklinjala lažno ili nepotrebno?
— Da nisam na laku ruku činila zavjete? Jesam li izvršila učinjene zavjete?

3. Zapovijed: Poštivanje dana Gospodnjega

— Jesam li nedjeljom i zapovjednim blagdanom bila na Misi? Jesam li bila na cijeloj Misi?
— Da nisam zakašnjavala ili ranije odlazila?
— Jesam li se pobožno vladala na Misi?
— Jesam li u te dane izabrala pristojne zabave?
— Da nisam bez velike potrebe radila teške poslove dulje vremena u te dane?

4. Zapovijed: Poštivanje Božjih zamjenika

— Jesam li bila ljubezna prema roditeljima?
— Jesam li im bila poslušna? Odmah i spremno ih poslušala? Veselo ih poslušala? Jesam li im dragovoljno učinila uslugu?
— Jesam li poštivala svećenike?
— Jesam li poštivala svoje odgojitelje?
— Jesam li im bila poslušna, ukoliko nisu od mene tražili nešto protiv Božjeg zakona?

5. Zapovijed: Ljubav prema bližnjemu

— Jesam li bila uslužna? Prema svima, s kojima se susrećem kod kuće, u školi, na ulici, na putu? . . .
— Jesam li uvijek davala dobar primjer?
— Jesam li podržavala među kolegicama »dobar duh«?
— Da se nisam srdila?
— Da nisam izazivala svađe, govorila uvredljive riječi, udarala?
— Da nisam bila kivna i osvetljiva?
— Da nisam gajila zavist i mržnju?
— Da nisam željela zlo drugomu?

6. i 9. Zapovijed: Poštivanje tijela

— Jesam li bila čista u mislima i željama? Jesam li odbijala ružne misli i predodžbe misleći na druge stvari?

— Jesam li bila čista u svojim pogledima? Kod čitanja knjiga? Kod izbora zabave (film, kazalište, priredbe, radio, televizija?

— Jesam li bila čista u razgovorima?

— Jesam li izbjegavala rđavo društvo?

— Da nisam štogod pisala, što je nepristojno i nečisto?

— Jesam li imala uvijek na sebi pristojno odijelo i jesam li se uvijek pristojno ponašala, kako dolikuje kršć. djevojci?

— Jesam li bila čista u svojim činima, u svojim djelima? Činila štogod nevaljalo sa samom sobom? S drugima?

— Jesam li izbjegavala opasne prigode, griješne prilike?

— Jesam li se molila u času napasti?

7. i 10. Zapovijed: Poštivanje tuđeg dobra

— Jesam li krala? Novac, kolače, voće ili što slično? Koliko?

— Jesam li vratila ili nadoknadila ukradeno?

— Jesam li trgovala, nešto prodala bez znanja roditelja?

— Jesam li učinila kakvu štetu (u školi, na ulici, kod kuće)?

— Jesam li rasipala, u ludo trošila, što mi je bilo stavljeno na raspolaganje?

8. Zapovijed: Poštivanje istine

— Da nisam lagala?

— Da nisam govorila zlo o drugima? Ogovaranje, klevetanje?

— Jesam li dopustila, da drugi budu kažnjeni mjesto mene?

— Jesam li varala u školi, u igri, u društvu?

Crkvene zapovijedi

Na primjer: Godišnja ispovijed, Pričest, nemrs!

Glavni grijesi

Da nisam bila ohola? Škrta? Zavidna? Neumjerena? Srdita? Lijena? Prosta? Nepristojna?

Staleške dužnosti

— Jesam li marljivo izrađivala svoje zadaće? Natjecala se?

— Jesam li bila pažljiva u školi, u vladanju? Jesam li držala šutnju? Da nisam druge smetala u radu?

— Jesam li nastojala izgrađivati svoju volju?

— Jesam li vodila brigu o drugome? Da nisam bila sebična?

Primjedbe

Ako se radi o smrtnim, teškim grijesima, moraš reći njihov broj i otežavajuće okolnosti.

Ako se radi o lakim, teškim grijesima, nisi strogo dužna optužiti se za sve, izbrojiti ih sve.

Nije ni moguće iznijeti sve male grijehe i nesavršenosti. Dakle, moraš neke spomenuti, bez bojazni, da ćeš neke zaboraviti.

Čuvaj se običaja da nabrajaš bez kraja lake, male grijehe, onako neodređeno

Na primjer, ne valja reći: »Bila sam lijena, neumjerena, ohola, nestrpljiva i srdita . . . « To je slično kao kad bi rekla: »Imam nos, usta, oči!« Jer svak ima manje više iste pogreške.

Točnije trebaš reći, određenije se izraziti, da se bolje može vidjeti slika tvoje duše.

Zadovolji se radije da se optužiš za tri-četiri mala ili laka grijeha, s kojima si posebno povezana

Na primjer, kaži one lake grijehe, koje si potpuno promišljeno učinila, ili koje si učinila u pravoj nerazboritosti, ili koji su uzrok drugih grijeha, ili one koje ti je mučnije kazati.

Ako je moguće, nastoj pronaći i kazati, radi čega, »zbog kojeg razloga« si ih učinila

Na primjer: Lagala sam s namjerom da se pohvalim, da izbjegnem kaznu, da se ne pokažem neznalica ... Slabo sam učila, jer sam se previše bavila svojom toaletom, odjećom, dotjerivanjem ... Kritizirala sam i vrijeđala jednu prijateljicu u namjeri, da je naljutim, da se muči ... Izbjegavala sam jednu kolegicu iz siromašne obitelji ... Nisam dosta pomagala majci, jer radije volim čitati ..., jer me je strah da ne zamažem ruke ...

Takav ispit traži, jasno je, ozbiljnije razmišljanje i pravi napor

Osim što će ti to pomoći da postaneš bolja, to će biti od pomoći i tvom redovitom ispovjedniku, da mogne lakše procijeniti tvoje težnje, i dobre i zle, uzroke tvojih čina, te da vidi, u čemu se tvoja duša razlikuje od drugih.

On će ti lakše moći dati savjete i odrediti na primjer skupa s tobom, u kojoj stvari ćeš moći učiniti posebne napore u dobru do slijedeće ispovijedi.

C) NAKON ISPITA SAVJESTI

Sjeti se i nek ti je to uvijek na pameti, da »Bez kajanja nema oproštenja«. Zato prije ispovijedi obnovi u sebi osjećaje izražene u djelu pokajanja:

a) Moj Bože, žao mi je, što sam uvrijedila Tvoje Božansko veličanstvo! Moj Bože, kajem se za svoje grijehe žaleći što sam ih učinila.

Ne samo zato što sam zaslužila da me kazniš,
nego osobito zato, jer si Ti neizmjerno savršen i dostojan svake ljubavi,
i jer mrziš grijeh.

Tvrdo odlučujem da ću se popraviti i da ću izbjegavati svaku griješnu prigodu.

S ovakvim kajanjem želim živjeti i umrijeti.

b) Moj Bože, vrlo mi je žao, što sam Te uvrijedila, jer si Ti neizmjerno dobar, dostojan beskrajne ljubavi, i jer mrziš svaki grijeh.

Tvrdo odlučujem uz Tvoju svetu pomoć da Te više ne ću vrijeđati, i da ću činiti pokoru.

Nastoj probuditi u sebi što savršenije pokajanje razmišljajući pažljivo o jednom ili drugom razlogu pokajanja:

1) Moj Bože, svojim grijesima bila sam Ti neposlušna i nepokorna Tebi, koji si moj Otac, koji si stvorio i primio me kao svoje dijete u sakramentu svetoga krštenja.

Uviđam, da sam zlo činila, i molim Te za oproštenje. Obećajem da Te više ne ću uvrijediti svojim grijesima.

2) Moj Bože, ja sam prah, pepeo i ništa, a svojim grijesima sam se pobunila protiv Tebe, svoga Stvoritelja, i Gospodara neba i zemlje.

Prkosila sam protiv Tvoga vrhovnog gospodstva, činila sam ono, što si Ti zabranio. Nisam činila ono, što si Ti naredio. I ja sam se usudila vikati protiv Tebe onim riječima, što su ih izgovorili buntovni anđeli: »Ne ću Ti služiti!«

Uviđam, da sam zlo učinila. Molim Te da mi oprostiš, a ja obećajem da ću se popraviti i da tako ne ću više činiti.

3) Moj Bože, svojim grijesima bila sam Ti nezahvalna, Tebi svom velikom dobročinitelju. Sva ova dobra, duševna i tjelesna, koja si mi dao za moje dobro, ja sam upotrijebila da Te uvrijedim.

Uvidjela sam, da sam zlo činila, i molim Te za oproštenje obećajući, da Te više ne ću vrijeđati i da ću se popraviti.

4) Moj Bože, svojim grijesima ja sam Tebe prezirala. Tebe, koji si beskrajno dobar, kome pripada sva slava. Ja sam više cijenila stvorenja nego Tebe ... Tražila sam prolazno zadovoljenje ... poput Židova, koji su tražili zločinca Barabu na slobodu, mjesto Isusa, koji bijaše sama nevinost i njihov najveći dobročinitelj.

Uviđam, da sam zlo činila. Molim Te da mi oprostiš. Obećajem da ću se popraviti i da Te više ne ću vrijeđati.

5) Moj Isuse, Spasitelju, svojim grijesima bila sam uzrokom Tvojih muka od špilje rođenja do Kalvarije. Bila sam uzrokom Tvojih poniženja i muka i u Betlehemu, i u Maslinskom vrtu. Bila sam uzrokom Tvom bičevanju i krunjenju trnjem, nošenju teškog križa... i Tvojoj strašnoj smrti na drvetu...

6) Moj Bože, svojim grijesima izgubila sam nebo, mjesto savršene i vječne sreće, koje je jedino sposobno ugasiti žeđu za trajnim uživanjem, za kojim čeznem. I zaslužila sam pakao, mjesto užasa, gdje ću biti odijeljena od Tebe zauvijek... i gdje ću biti na mukama u vječnoj vatri. Uviđam, da sam zlo učinila i molim Te, da mi oprostiš, a ja obećajem da ću se popraviti i da Te ne ću više vrijeđati.

7) O moj Isuse, svojim grijesima ožalostila sam Tvoje Srce, tako blago i tako milostivo.

Ti si, Isuse, mene ljubio, a ja Tebe nisam ljubila i tako sam bila nezahvalna. Na Tvoju dobrotu odgovarala sam samo novim uvredama. Uviđam da sam zlo učinila. Molim Te, da mi oprostiš. Obećajem da ću se popraviti i da Te više ne ću vrijeđati.

(Sveć. T. Marbaix: »Mon Dimanche«)

Možeš upotrijebiti i koju od slijedećih molitava

Molitve, koje su označene znakom križa (†) molit će one, koje su u stanju teškog grijeha.

Čitaj molitvu polako i pobožno, zaustavi se iza svake rečenice da malo promisliš.

1) Gospodine Isuse, nalazim se u istim grijesima kao i prošli put, nakon kratkog vremena... Dakle, nisam napredovala u Tvojoj službi, a mislila sam postati plemenitija... Priznajem da nisam ozbiljno nastojala ostvariti svoju odluku... Ja tapkam u krugu i ne idem naprijed... Obećajem Ti danas da ću se optužiti za svoje grijehe s većim pokajanjem i da ću reći svećeniku, koji je Tvoj zamjenik, u kojoj ću stvari pokazati više truda do slijedeće ispovijedi...

Draga Gospo, Majko Spasiteljeva, daj mi da osjetim, kako nisam imala obzira prema Tvom Sinu.

2) Gospodine Isuse, koliko bezobzirnosti ovih dana!... Ja tražim svoju korist i svoje ugodnosti, mjesto da tražim jedino Tvoje kraljevstvo u sebi i oko sebe... Ti si mi rekao kao i drugim kršćanima: »Budi svjetlo!«... Nažalost, svojim primjerom ja umanjujem žar onih, koji su najrevniji, a u svakom slučaju ne pomažem one, koji čekaju moje svjedočanstvo da Ti služe gorljivije i revnije... Gospodine Isuse, daj mi više revnosti i ljubavi, da ova ispovijed bude nova polazna točka iskrene ljubavi, da unatoč svoje nestalnosti i svojih nevjernosti budem Tvoja. — Djevice vjerna, pomozi mi da budem vjernija u službi Tvoga Sina i moga Spasitelja.

3) Gospodine Isuse, Ti znadeš, šta se zbiva u najdubljoj nutrini moje savjesti... Ti vidiš, da sam bez radosti i veselja, jer sam učinila teški grijeh... Mislila sam da ću biti sretna otkazujući Tebi poslušnost i pokornost, a nakon nekoliko časaka našla sam se sama sa svojim grijehom, bez Tvog prijateljstva... Koliko mi je žao, što se to dogodilo!... Hvala Ti, Isuse, što si mi dao da osjetim kako bez Tebe ne mogu naći sreće ni veselja... Dolazim k Tebi s najvećim pouzdanjem, da ću dobiti oproštenje. ... Daj mi hrabrosti, da iskreno priznam sve, da ništa ne zatajim, da ništa ne prešutim, da se ne opravdavam, a osobito mi daj, da odsad budem čvršće i jače s Tobom povezana.

Draga Gospo, utočište grješnika, pomoćnice kršćana, moli za me!

4) Gospodine Isuse, kad vidim oko sebe sve ove postaje Križnog puta i kad moram priznati, da si iz ljubavi prema meni sve meni dao i sve za me učinio, svoje čelo okrunjeno trnovom krunom, krvava ramena, probodene ruke i noge, koljena teško izranjena padajući pod križem, svoje probodeno Srce, svoju krv, svoj život, svoju Majku..., a za uzvrat ja proračunavam što ću Ti dati, koje ću odluke stvoriti..., zaista nemam puno ljubavi ni srca!... Koliko nemarnosti od moje posljednje ispovijedi!... Gospodine Isuse, žao mi je za sve i obećajem da ću unaprijed biti mnogo plemenitija.

Žalosna Gospo s Kalvarije, Ti koja si moja Majka, nauči me kakvu nježnost moram imati prema Tvome Sinu i daj da ova moja ispovijed zacrta vidljivi napredak u mojoj odanosti prema Njemu.

5) Gospodine Isuse, bilo je mnogo nemarnosti ovih dana i moja duša mora Ti izgledati tamna ... Ja sam sebična i ja mislim samo na sebe ... To najbolje dokazuju moji grijesi ... A ipak ja bih htjela imati dušu sjajnu i plemenitu ... Svećenik mi može pomoći, da dadem više poleta svom životu ... Danas na poseban način želim se približiti k ispovjedniku s puno vjere i poštovanja kao da se približujem Tebi ... Reći ću mu, kao da govorim Tebi, u kojoj ću stvari više poraditi slijedećih dana ... Ja ću Ti tako pokazati da se iskreno kajem za svoje grijehe i da žalim što sam ih učinila.

Draga Gospo, prečista Djevice, čija je duša sjala kao kristal, pomozi mi da i moja duša postane obzirnija i ljepša.

6) Gospodine Isuse, teško sam sagriješila ... Za jedan časak užitka odbacila sam Tvoje prijateljstvo i izgubila duševni mir ... Ja sam mislila da činim i da radim pametno i da sam slobodna činiti što hoću, i postala sam rob grijeha ... Osjećam da sam daleko otišla. Stekla sam zlu naviku, koja me je zarobila. U svemu idem nazad: gubim volju za rad, gazim svoj ideal ... I sve više se od Tebe udaljujem ... Kako sam bila sretna, dok sam živjela u stanju milosti! ...

Gospodine Isuse, uzdam se u Tvoje milosrđe i želim obaviti poniznu ispovijed svih svojih grijeha ... Neka uz Tvoju pomoć ova moja ispovijed izmijeni potpuno moj život, da pođem putem, što si ga Ti zacrtao ...

Naša draga Gospo, Djevice i pomoćnice, pomozi mi da ostavim puteve, na kojima sam nalazila samo odvratnost i gađenje, i vodi moje stope stopama svoga Sina.

7) Gospodine Isuse, kao dijete, koje se vraća kući prljavih ruku, neuredne kose, zgužvane odjeće i prašnih cipela, i ja dolazim k Tebi s mnogo malih grijeha ... Isuse, oprosti mi i pomozi mi uspostaviti malo reda u mojoj duši! ... Ja sam ostala s Tobom u prijateljstvu, u milosti Tvojoj, Isuse, jer si mi Ti pomagao ... Ali kako ja rasipljem, što si mi dao! ... Mjesto da napredujem u znanju, mudrosti i svetosti, ostajem polovična. Nemam revnosti u Tvojoj službi ... Da se dopadnem kojoj kolegici, činim koji put žrtve, koje odbijam Tebi ... Želim da se to popravi! ... Želim biti posebno iskrena u ovoj ispovijedi i

priznat ću, zašto sam činila zlo ... Isuse, daj da ova ispovijed zacrta novu revnost u mojoj ljubavi prema Tebi! ... Kao posebnu točku uzet ću (ovu pogrešku ispraviti, ovu krepost razvijati) ...

Presveta Djevice, zaštitnice mladeži, pomozi mi, da moj život postane lijep, iskren i plemenit!

Najbolja molitva bit će uvijek ona, koja prodire iz srca. Da ti se u tom pomogne, možeš brzo pročitati jednu od slijedećih točaka, a zatim zatvori oči i sama traži riječi za svoju molitvu:

† — Dobri Pastiru, Ti ostavljaš sve, da nađeš izgubljenu ovcu ... Isuse, da mene nađeš ... Tvoja blagost, Tvoje milosrđe ... Kajati se ... Obećanje iskrene ispovijedi svećeniku, koji je također dobri pastir ...

— Sijač, koji baca dobro sjeme: To si Ti, Isuse! ... Onaj, koji baca kukolj, korov: to sam ja! Moji grijesi su kukolj ... Ja uništavam dobro sjeme u sebi, u drugima ... Ispovijed, koja će iščupati kukolj ... Obećanje u nastojanja da raste dobro sjeme ...

— Uzeti se bolesnik obraća k Tebi, Isuse, govoreći: »Nemam nikoga da mi pomogne ...« Ja sam kao taj bolesnik radi svojih grijeha ... Opasnost pakla, gubitak neba, gubitak Tvog prijateljstva ... Ti mi daješ jednog čovjeka, da mi pomogne: Daješ mi svećenika ... Hvala, Isuse! ... Obećanje, da ću biti iskrenija i da ću nadoknaditi uvrede svojim ozbiljnim nastojanjima ...

— Zadnja Večera ... Isus se daje ... »Jedan od vas će me izdati« ... Smrtni grijeh: jedna izdaja ... Ja sam međutim bila obasuta Tvojim dobročinstvima ... Moja sramota ... Kajanje ... Obećanje novog života.

— Tvoj odgovor Pilatu: »Da, ja sam Kralj« ... Ja, Tvoja službenica, Tvoja pripadnica ... Grijeh: zaborav ... Odbijanje usluge ... Žalost ... želja da odsad bolje činim ...

— Krist na križu ... Muke radi grijeha, radi mojih grijeha ... Tvoja ljubav, Isuse ... Moj odgovor ... Žalost ... Volja zadovoljštine ...

— Isuse, Ti si rekao onom mladiću iz Evanđelja: »Ako hoćeš, pođi za mnom!« ... Kolebanje ... Moji grijesi: računi, kolebljivost ... Želja da unaprijed budem vjernija u Tvojoj službi po ovoj ispovijedi, koju ću dobro obaviti ...

II — ZA VRIJEME ISPOVIJEDI

Kad svećenik otvori vratašca ispovjedaonice, reci mu: »Blagoslovite me, oče duhovni, da se dobro ispovjedim!«

Dok te svećenik blagosivlje, čini znak križa, prekrsti se. Tako dakle, prije nego priznaš svoje grijehe, svećenik ti daje jamstvo Božanskog milosrđa. Između Boga i tebe on je učinio znak križa našeg Spasitelja. Zato imaj pouzdanja!

Dok te svećenik blagosivlje, on izgovara ove riječi: »Neka Gospodin bude u srcu tvome i na usnama tvojim, da mogneš pravo ispovjediti svoje grijehe. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen«.

Zatim trebaš kazati: »Moja posljednja ispovijed bila je prije ... (sedam, petnaest, mjesec dana ...

Ako nema s tobom mnogo osoba, koje čekaju na red, možeš reći i ovako: »Ispovijedam se Bogu Svemogućemu, Blaženoj Mariji vazda Djevici, svim svetima i vama oče duhovni, koji ste mjesto Isusa Krista, da sam sagriješila mišlju, riječju i djelom. Moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. Moja zadnja ispovijed bila je prije ... «

Ako želiš, sada možeš reći ispovjedniku, tko si.

Neki još označe, a to je dobar običaj, kojem staležu pripadaju ...

Zatim iskreno i odvažno kaži svoje grijehe, bez žurbe, jasno i potpuno, da te svećenik može razumjeti.

Nema smisla varati svećenika. Boga ne može nitko prevariti. Možeš ovako započeti: Optužujem se, da sam sagriješila ...

Ako ti je teško reći koji grijeh, optuži se za nj odmah na početku! Prije drugih grijeha! Ako ne znaš, kako bi se optužila i kako bi počela, reci svećeniku: »Ne znam, kako bih vam rekla jedan grijeh!« Svećenik će razumjeti, da imaš nešto teže reći i on će ti pomoći.

Ako ti je svećenik na posljednjoj ispovijedi naredio da vodiš brigu o kojoj posebnoj stvari (boriti se protiv neke pogreške, nastojati oko neke kreposti, upotrebljavati posebna sredstva) možeš dodati iza nabrojenih grijeha: »Vi ste mi rekli, da ... «

Završi kazivanje grijeha govoreći: »To su moji grijesi, oče!« Ili, ako vrijeme dopušta, možeš reći ovako: »Kajem se za sve ove grijehe kao i za nepoznate, ako ih ima, a ja ih se ne sjećam. Molim od Boga oproštenje, a od vas odrješenje, ako sam dostojna«.

Zatim slušaj ispovjednikove riječi

Ne istražuj sada, da nisi koji grijeh zaboravila. Ako te svećenik nešto posebno upita, odgovori mu jednostavno, da mu tako pomogneš, kako bi bolje vidio tvoje duševno stanje i pomogao ti svojim savjetima.

Ako želiš nešto pitati ili tražiti savjeta, upitaj slobodno!

Ako tvoje pitanje ne bi spadalo na ispovjeđene grijehe, pričekaj dok dobiješ odrješenje, pa onda možeš upitati, na primjer ovako: »Molim Vas za jedan savjet, uputu, razjašnjenje .. «

U ispovjedaonici treba ostati samo, koliko je potrebno radi ispovijedi, zbog drugih, koji čekaju. Ukoliko želiš nešto opširnije govoriti sa svećenikom, možeš zamoliti da to bude izvan ispovijedi.

Nemoj nikad zaboraviti, da je svećenik spreman da ti bude u pomoći, jer je njegovo poslanstvo da ti pomogne. Ali neka tvoja pitanja ne budu iz taštine ili radoznalosti. Nemoj zloupotrebljavati svećeničku službu!

Dok ti svećenik daje odrješenje, moli djelo pokajanja

Kad svećenik čini nad tobom znak križa, prekriži se. Ako si bez svoje volje rastresena, dok si molila djelo skrušenja ili pokajanja, ne trebaš se uznemirivati, jer si se kajala već prije ispovijedi, i dok si se ispovijedala, žao ti je bilo što si griješila.

Ako si se pomela dok si molila djelo pokajanja, budi mirna, jer nije ta molitva od bitne važnosti sada, nego duševno kajanje, bol srca.

Dok ti moliš pokajanje, svećenik govori ove riječi:

Smilovao ti se svemogući Bog, otpustio ti grijehe tvoje i priveo te u život vječni. Amen.

Oproštenje, odrješenje i otpuštenje grijeha tvojih dao ti svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.

GOSPODIN NAŠ ISUS KRIST odriješio te i ja te njegovom vlašću odrješujem od svake veze izopćenja i interdikta, koliko mogu, a tebi je potreba. Zatim JA TE ODRJEŠUJEM OD GRIJEHA TVOJIH U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA. AMEN.

Muka Gospodina našega Isusa Krista, zasluge Blažene Djevice Marije i svih Svetih, što god dobra učiniš ili zla podneseš, sve to neka ti bude za oproštenje grijeha, umnoženje milosti i nagrada za život vječni. Amen.

Kad svećenik dovrši, rekne: »Pođi u miru!« ili: »Hvaljen Isus!« — Odgovori mu: »Hvala, oče duhovni!« Ili: »Navijeke. Amen!«

III — IZA ISPOVIJEDI

Iza ispovijedi zahvali se Bogu i moli polako naređenu pokoru.

Ako bi zaboravila, kakvu si pokoru dobila, izmoli prema običaju, a na slijedećoj ispovijedi kaži ispovjedniku i pitaj ga, jesi li dobro učinila.

Možeš poći na Pričest i prije nego izvršiš pokoru.

Misli na savjete, koje ti je dao ispovjednik.

Ako ti je označio neku posebnu točku, o kojoj ćeš voditi brigu do slijedeće ispovijedi, traži sredstva, koja ćeš upotrebljavati da ostaneš vjerna odlukama i moli Spasitelja da ti u tome pomogne.

Napokon se prekrsti, poklekni i uputi se radosno na posao.

Ako si žalosna radi grijeha, što si ih bila učinila, možeš biti sigurna, da ti je ispovijed bila dobra i spasonosna. Ne mjeri učinke ispovijedi prema osjećajima, koji su po sebi prazni. Na primjer, ako te riječi svećenikove nisu potresle. To ne utječe na vrijednost ispovijedi.

Ako ti iza ispovijedi pane na pamet koji teški grijeh, kojega se nisi sjetila u ispovijedi, nemoj se uzrujavati.

Učinila si kod priprave, što je bilo do tebe, pa ti je ispovijed bila dobra.

Ako ti je bez krivnje ostao koji teški grijeh, kazat ćeš ga na slijedećoj ispovijedi, ukoliko ne bi mogla to učiniti odmah. Možeš se sada mirno pričestiti.

Kako god ti tražiš i želiš da svećenik šuti o tvojoj ispovijedi, isto tako i svećenik želi da i ti šutiš o svemu, što je bilo u ispovijedi. Dakle, nemoj ni s kim govoriti o svojoj ispovijedi bez potrebe. Ono što ti je svećenik savjetovao ili te pitao u ispovijedi, samo je za te.

OPĆA ILI VELIKA ISPOVIJED

Opća ili velika ispovijed jest ispovijed, u kojoj se grijesi iz nekoliko ispovijedi opet kazuju.

To je potrebno, kad netko zataji svoje teške grijehe ili samo jedan teški grijeh. Ispovijed, u kojoj se zataji samo jedan teški grijeh, nevaljana je. Ni drugi grijesi nisu oprošteni u takvoj ispovijedi, makar su rečeni. Treba reći na ispovijedi, da se želi obaviti ispovijed zatajenih grijeha.

Opća ili velika ispovijed iz cijelog života ili iz jednog dijela života obavlja se radi većeg skrušenja. Obično se čini tako prigodom duhovnih vježbi, prigodom misija ili pred izbor zvanja.

Obraćenik René Schwob piše u svojoj knjizi »Ja, Židov« slijedeće riječi: »Kako je divno oslobođenje, što ga daje ispovijed! Oslobađa od ropstva grijeha i u čas vraća čistoću. Ako je duša spremna, ponovo dobiva svoju pravu slobodu djeteta Božjega . . .

Budi blagoslovljen, Gospodine Isuse, koji si me uskrsnuo od mrtvih!«

Ernest Legouvé pisao je svome sinu o ispovijèdi: »Ti ćeš čuti, kako neki govore, da je nedostojno kleknuti pred jednim čovjekom. Da je nerazborito otkriti tajne svoje duše. I napokon dati priliku grješnoj duši da uvijek sigurno dobije odrješenje, to znači umanjiti strah od grijeha i podržavati je u stalnom griješnom stanju.

Pored svih ovih napadaja ja gledam na ispovijed kao moralnu ustanovu bolje prilagođenu našim potrebama i našoj slabosti, ustanovu kakvu ljudi nisu nikad poznavali.

Pred ovim sudom nemaju vrijednosti ljudske smicalice, i sve ljudske veličine trebaju pasti pred Božanskom pravdom . . . Ja se divim katoličkoj ispovijedi, koja označuje duboko spoznanje naše bijedne naravi . . .«

DODATAK I

PROGRAM SAVRŠENSTVA

Niz pitanja, koja slijede, ima svrhu, da tvoja savjest bude što izgrađenija.

Ti ćeš ovdje naći ne samo zapovijedi, koje moraš obdržavati, nego i savjete, koje bi trebala prihvatiti, da postaneš pravi sljedbenik Kristov. To je dakle program savršenstva, koji traži tvoju revnost.

Ovaj niz pitanja može se korisno upotrijebiti potpuno ili djelomično prigodom duhovnih vježbi, obnove, a može poslužiti i prigodom ispovijedi.

1. BOŽJA ZAPOVIJED
(Ljubav prema Bogu)

»Ja sam gospodin Bog tvoj, nemoj imati drugih bogova uz mene!«

1. Bogoštovne kreposti

VJERA

— Da li sve više i više nastojim upoznati svoju vjeru? Shvaćam li, da se moja vjera sastoji prije svega u potpunoj i iskrenoj odanosti jednoj osobi, našemu Gospodinu Isusu, a ne sastoji se u jednom zborniku i popisu zabrana? Jesam li kršćanka, to jest pripadnica Kristova svakog časa i u svim prilikama dnevnog života? Jesam li se trudila i nastojala vodeći brigu, da se dadem poučiti u vjeri (pouka kršćanskog nauka, propovijedi, knjige, osobno proučavanje i traženje razjašnjenja)?

— Jesam li primala sve vjerske istine sa sigurnošću i s poštovanjem? Ne znači sumnjati u vjerske istine, ako se istražuje da koja vjerska istina bude jasnija. Griješio bi onaj, tko bi se bavio samo teškoćama i tko bi odbijao da mu se stvar razjasni, pa stvarno ostao u sumnji.

— Jesam li izbjegavala sve, što može škoditi mojoj vjeri? Razgovori, nepotrebne veze s protivnicima vjere, radioemisije, TV, kazališta, priredbe, knjige, praktično praznovjerje.

— Jesam li ponosna, što sam kršćanka? Da li sam ropkinja ljudskog obzira? Stidim li se ispred crkve prekrstiti, nositi kakav sveti znak, kleknuti, kad se nosi Presveti Sakramenat, moliti među onima koji se ne mole, nositi medaljicu ili krunicu . . .

— Jesam li utvrđivala drugoga u vjeri? Svojim primjerom. Odbijajući lažne nazore i krive tvrdnje. Reagirajući protiv napadaja na vjeru i braneći vjeru. Dajući drugima vjerske knjige, da se otresu zabluda.

UFANJE

— Jesam li tvrdo uvjerena da mi je Bog dao na raspolaganje vječnost i potrebna sredstva da tamo dođem? Napose, imam li potpuno pouzdanje u Božje milosrđe? Ili da nisam sumnjala u Božje milosrđe misleći, da mi ne može oprostiti ovaj ili onaj grijeh? Prepuštajući se malodušnosti u svom radu? Govoreći da nikad ne ću isplivati iz svojih teškoća. Ili naprotiv da nisam zloupotrebljavala Božje milosrđe govoreći prije nego ću učiniti koji grijeh, da je dosta to reći na ispovijedi i sve će biti u redu? Jesam li griješila preuzetnošću govoreći da mogu sama činiti dobra djela svojom snagom bez Božje milosti?

LJUBAV

— Imam li djetinju ljubav prema Bogu? Jesam li raspoložena žrtvovati sve da ostanem u stanju milosti Božje? Da nisam mrmljala protiv Boga nakon kakvog neuspjeha, muke ili žalosti? . . .

— Imam li iskrenu ljubav prema bližnjemu? Imam li poput Spasitelja ljubav, kojom su obuhvaćeni svi ljudi? Jesam li spremna učiniti dobro i svojim neprijateljima? Jesam li raspoložena da se žrtvujem, da dadem pomoć, da učinim uslugu? Ili sam redovito sebična. Onaj, koji ne voli bližnjega, ne voli ni Boga (Vidi 5. Božju zapovijed).

2. Molitve

— Jesam li se uistinu molila Bogu?

Moliti ne znači mehanički, poput mašine, stroja, nesvjesno izgovarati molitve misleći tko zna na što. Moliti znači »razgovarati s Bogom«. Treba se dakle staviti u Božju prisutnost.

Osim aktivnog sudjelovanja u nedjeljnim i blagdanskim Misama, nema naredbe moliti u određeno vrijeme, osim u napastima. Ali može biti težak grijeh, ako se molitva potpuno zanemari dnevno i sedmično.

— Jesam li u molitvi bila pažljiva i sabrana?

— Jesam li izbjegavala uzroke rastresenosti (razgovori, okretanje, bavljenje školskim stvarima, boravak u blizini brbljavaca, listanje po Molitveniku-uzaludno).

Nitko nije pošteđen od rastresenosti, pa ni sveci. Ne treba se uznemiravati, ako su rastresenosti nesvojevoljne. Ali kad se opaze, onda se mirno obratiti Bogu govoreći mu vrlo jednostavno o tome.

Da nisam za vrijeme molitve mislima o drugim stvarima (briga za toaletu, promatranje i procjenjivanje odijela drugih i slično)?

— Jesam li se dolično vladala za vrijeme molitve?

Kod kuće, u crkvi, prije i poslije svoga posla, u školi, pred učenje? Napose, jesam li s poštovanjem činila znak križa, pokleknula?

Jesam li imala pristojno odijelo u crkvi? Da nisam tražila svojim držanjem i odjećom da na se privučem poglede drugih? Osobito toaletom izazovnom i drzovitom? Kod poklicanja i sjedanja da li sam se dolično vladala?

— Posebno jesam li se molila jutrom i večerom?

Čim ustanem, kleknuti, prekrstiti se — vrlo lijepa molitva — prikazati Bogu svoj dan (na primjer moleći Prikaznu molitvu Apostolata molitve).

Aktivno sudjelovanje u svetoj Misi najljepša je jutarnja molitva. Navečer nešto dulja molitva. Kratak ispit savjesti, o provedenom danu i programu savršenstva.

Molitve prije i poslije jela nisu strogo obvezatne, ali će ih kršćanska djevojka redovito obavljati.

— Jesam li se molila onako, kako je običavao naš Spasitelj?

To znači prema želji nebeskog Oca ili po nakanama Božjim,

prije svojih nakana. Jesam li koji put obavila molitvu klanjanja, jesam li Bogu zahvaljivala, jesam li tražila od Njega oproštenje svojih grijeha, jesam li molila za širenje Njegova kraljevstva? Ili sam možda molila jedino za materijalne i osobne potrebe?

— Jesam li se molila i za druge?

Za svoje roditelje, prijateljice, na velike nakane Crkve, za misije? Za župsku zajednicu, društvo, kojemu pripadam, za svoje odgojitelje?

— Jesam li se molila Presvetoj Djevici Mariji?

Ljubav Isusova prema Gospi mora biti i moja ljubav. Imam li prema Gospi nježan osjećaj kao što je Isus imao prema svojoj Majci? Da li se to vidi po nekim posebnim pobožnostima (krunica, medaljica, molenje redovito triju Zdravo Marijo itd.).

3. Sakramenti

— Jesam li svoje ispovijedi dobro obavljala?

Imam li svog redovitog ispovjednika?

Jesam li se optuživala na ispovijedi o svim svojim teškim grijesima, koje sam učinila?

Jesam li se pripravljala za ispovijed? Jesam li se kajala za grijehe? Jesam li izvršavala pokoru za grijehe?

Jesam li nastojala popraviti se i ne griješiti više?

Jesam li u svećeniku gledala jedino zamjenika Isusova, komu je dužnost da mi pomogne, da me odriješi od grijeha i vodi na putu spasenja?

Da se nisam razbacivala umišljeno pohvalama, savjetima ili tumačenjima, što sam ih čula od svećenika? Da se nisam možda rugala njegovim riječima?

Jesam li stvarno učinila grijehe, koje sam kazivala u ispovijedi? Da svoje slučajeve nisam uvećavala ili pronalazila teškoće, da izgledam zanimljivija? To bi bilo nedostojno i griješno.

Imam li duševni mir? Je li sve jasno u mojoj duši? Jesam li sve učinila, da rasvijetlim stanje svoje duše?

— Jesu li moje Pričesti bile u redu?

Jesam li primala Pričest u stanju milosti i uz euharistijski post? Jesam li se brižljivo pripravljala na Pričest? Jesam li bila sabrana

primajući svetu Hostiju? Je li bila dostatna zahvalna nakon svete Pričesti? Jesam li razgovarala s Isusom iza Pričesti?

2. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje Boga)

»Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!«

— Jesam li s poštovanjem spominjala ime Božje? Jesam li pogrđivala ime Božje psovkom i zaklinjanjem? Ili nepristojnim izrazima? Psovka bez spominjanja Božjeg imena i imena svetaca manjak je uglađenosti i odgoja. To je nepristojnost, nekulturnost, a može biti i sablazan za druge.

— Da se nisam bez razloga zaklinjala uzimljući Boga za svjedoka? Da se nisam krivo zaklinjala?

— Da nisam činila zavjet Bogu ili svecima-na laku ruku? Jesam li najprije pitala nekoga za savjet? Jesam li izvršila učinjene zavjete?

3. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje dana Gospodnjega)

»Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!«

— Je li nedjelja za me dan Gospodnji?

To znači dan, kad se molim Bogu s većim žarom (na primjer: Misa, Pričest dulja zahvala, posebne pobožnosti, dobra djela) čineći sve da nedjelja bude dan mira.

— Jesam li sudjelovala na nedjeljnoj Misi?

Ukoliko sam bila bolesna, ne moram se optuživati da nisam bila na Misi, jer mi tada nije bio grijeh. Ali jesam li se molila toga dana?

Ako sam nešto umorna, neraspoložena i ne osjećam se najbolje, te nema opasnosti da izađem na šetnju ili drugdje, dužna sam otići na svetu Misul

Samo teški razlog može opravdati od dužnosti, da se ostane bez svete Mise.

Ako sumnjam, da li su moji razlozi dostatni i valjani, što nisam bila na Misi, trebam pitati ispovjednika, da mi riješi sumnju.

— Jesam li bila na cijeloj Misi?

Odkad je svećenik stigao na Oltar, pa dok ne ode u sakristiju. Težak je grijeh, ako se ne prisustvuje glavnim dijelovima Mise. To jest od Prikazanja pa dok se svećenik pričesti!

— Jesam li pobožno sudjelovala u svetoj Misi?

Jesam li se sjedinila sa Žrtvom, koju je svećenik prikazao i u moje ime? Jesam li se smjestila tamo, gdje ću biti sabranija, a ne u dnu crkve? Jesam li se služila Molitvenikom? Jesam li bila mirna i sabrana? Jesam li zaista molila?

— Tijekom dana Gospodnjega jesam li izabrala pristojne zabave? Jesam li nastojala ostati u Božjem prijateljstvu, u Božjoj milosti? Jesam li nastojala svojom prisutnošću i druge učiniti boljima? Riječima, djelima? Jesu li me moje zabave učinile boljom?

Da nisam teško radila u dane Gospodnje dulje vremena, bez teškog razloga. Dužna sam se odmoriti, da mognem slijedeće sedmice bolje raditi.

4. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje Božjih zamjenika)

»Poštuj oca i majku, da dugo živiš i da ti dobro bude na zemlji!«

PREMA RODITELJIMA

— Kakva je moja ljubav prema roditeljima?

Jesam li se za njih Bogu molila? Osobito u njihovim nevoljama? Jesam li prema njima bila uslužna, povjerljiva, puna poštovanja?

Da im nisam zadavala jade svojom neposlušnošću, lošim vladanjem, slabim učenjem, ili čim drugim?

Jesam li se stidjela roditelja radi njihova skromna staleža (zbog službe svoga oca, ili siromašnog stanja)?

Jesam li imala dosta ljubavi i poštovanja prema djedu i baki?

— Jesam li slušala svoje roditelje?

Spremnno i raspoloženo, bez mrmljanja, u duhu vjere? Jesam li primala njihove opomene bez odgovaranja? Da se nisam mrgodila i srdila? Da nisam pred drugima kritizirala i napadala njihove odluke? Ako sam katkada mislila da moram činiti protiv njihove želje, jesam li najprije pitala za savjet ispovjednika?

— Jesam li pomagala roditelje?

Jesam li im činila usluge, koje su oni tražili? Jesam li nastojala pomoći im štogod bez njihova traženja? Na primjer u kućanstvu?

Jesam li nastojala olakšati njihov posao dajući tako primjer braći i sestrama?

Da nisam pretjerano pazila na svoje ruke, odbijajući poslove kod kojih se mora zaprljati?

Možda sam bila uslužnija prema stranim osobama? Jesam li brižno pazila na predmete, kojima se služim (knjige, bilježnice, odjeća, pokućstvo), tako da ne budem uzrokom nepotrebnih izdataka? Jesam li pazila da ne tražim novac bez potrebe (zbog zabava itd.)? Da nisam od roditelja previše tražila sredstva da zadovoljim svoju taštinu (moda, sredstva za uljepšavanje)?

Jesam li za svoje roditelje uzrok radosti i utjehe, ili žalosti i briga?

PREMA ODGOJITELJIMA (SVEĆENICI, PROFESORI)

— Jesam li prema njima imala povjerenja i poštovanja?

Jesam li svjesna da je njihova zadaća da me odgoje? Jesam li se služila imenima, koja vrijeđaju? Da nisam privlačila pažnju nekim pogreškama, izgredima, manijama?

Jesam li izbjegavala nepotrebne kritike svećenika? Prepričavala ono, što mi je rekao u ispovijedi, a to radi taštine i lakoumnosti?

— Jesam li im bila poslušna?

Jesam li spremno primala njihove zakonite odluke? Da nisam podržavala mržnju radi kazne, što sam je primila? Da nisam krivotvorila prave razloge kazne?

— Jesam li nastojala olakšati njihovu službu? Prema meni i ostalima? Jesam li pripomogla duhu rada u školi, kod učenja, u

veselosti, u igri, u podržavanju morala i u pobožnosti kolegica? Jesam li se molila za svoje odgojitelje?

5. BOŽJA ZAPOVIJED
(Ljubav prema bližnjemu)
»Ne ubij-«

— Jesam li imala ljubavi i milosrđa?

(Vidi poglavlje: »Društvena i apostolska izgradnja«).

— Da nisam bila zlobna prema drugima?

Da nisam podržavala svojevoljnu antipatiju i odbojnost? Jesam li podržavala mržnju i osvetu? Jesam li drugome željela zlo? Jesam li odbila oprostiti ili učiniti uslugu? Jesam li tražila zgodu da se osvetim?

— Jesam li izbjegavala svađe?

S braćom i sestrama? S kolegicama? Jesam li izbjegavala zlobno zadirkivanje, uvredljive riječi, udarce?

— Jesam li se srdila?

Ne primajući ništa za šalu? Previše osjetljiva i za najmanju primjedbu i protivljenje? Nestrpljiva, kad mi nije išlo sve po volji?

— Da nisam bila uzrokom sablazni?

Dajući rđav primjer nedisciplinom, nemarnošću, manjkom pobožnosti? Navodeći drugoga na zlo riječima, savjetima, činima? Sileći druge na to podrugivanjem ili na bilo koji način?

6. i 9. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje tijela)

— Jesam li čista?

Krepost čistoće za jednu djevojku sastoji se u tome, da djevojka poštuje svoje žensko dostojanstvo, i da traži da drugi poštuju njezino žensko dostojanstvo. Krepost čistoći uči je napose, da poštuje svoje tijelo kao i tijelo bližnjih, te da traži i od drugih da imaju to poštovanje.

Bog je stvorio cijelo biće djevojke u jedinstvu duše i tijela: duša utjelovljena, tijelo oduhovljeno, koje ima uzvišenu zadaću.

Duševna svojstva (osjetljivost, plemenitost, dar zapažanja itd.) kao i tjelesna Bog je dao djevojci kao potrebna svojstva za ženu i majku.

Znači da je tijelo djelo Božje i u najintimnijim svojim dijelovima, što je Bog stvorio za materinstvo.

Svaki grijeh protiv čistoće nije samo povreda tijela, nego i ženskog dostojanstva. Tim grijehom djevojka oskvrnjuje svoju dušu žrtvujući je za najniže instinkte i ona se time ponizuje više ili manje izjednačujući se s bićima bez duše.

— Jesam li čista u mislima?

Ima različitih misli.

Misliti na udaju, na svoju buduću djecu, na ljubav, na onoga, koji će jednog dana biti otac buduće djece, nije zla ni griješna misao, jer je Bog pozvao većinu djevojaka na materinstvo.

Ali pustiti se u kojekakva maštanja, u kojima se predstavlja na primjer kao junakinja, koja se dopušta milovati, udvarati i laskati, teške su opasnosti i nedostojne stvari kršćanske djevojke.

Kojekakve misli mogu se odnositi na najintimnije dijelove tijela Zato treba razlikovati:

Nesvojevoljne ružne misli, makar neprestano dolazile, nisu grijeh nego napasti. Instinktivni neki osjećaji dopadanja još nisu grijeh sve dok volja ne pristane. Sentire ne znači consentire. Osjećati ne znači pristati!

Mnogi veliki sveci bili su mrcvareni ružnim mislima, koje su ih uznemiravale kao muhe ljeti.

Ako sam u tome malko nemarna ili kolebljiva prije nego sam se otresla tih misli svojevoljno teški je grijeh.

Jesam li svojom voljom odbijala takve misli (molitvom, misleći na druge stvari, pjevajući, tražeći pametnijeg posla)?

Ako me te stvari i pitanja uznemiruju, jesam li odlučila o tome pitati za savjet one, kojima je dužnost da mi dadnu rješenje i u tim stvarima (roditeji, svećenik)? Ja imam pravo na istinu i na njihovu pomoć.

— Jesam li čista u željama?

Iza misli slijede želje. Tumačenja, koja su spomenuta, vrijede i ovdje, da se vidi, da li je nešto grijeh ili ne. Jesam li odbijala svaku svojevoljnu želju da vidim ili učinim ono što znam da je zabranjeno?

Ako postoji kakva sumnja, s pouzdanjem pitati ispovjednika, koji znade, šta sve može mučiti djevojku u njezinim godinama.

— Jesam li čista u pogledima?

Nijedan dio tijela nije »zla stvar«, jer je sve Bog stvorio kao dobro. Grijeh je onda, kad se tijelo upotrebljava za nezakonite užitke, u sebične i griješne svrhe.

Tako nije grijeh nesvojevoljno vidjeti i najintimnije dijelove tijela **kod drugoga, ili sliku, kip i slično, ukoliko je bez zle namjere.**

Svojevoljno to gledati iz potrebe (briga za čistoću) ili koristi (umjetnička izložba, muzej) ne bi bio grijeh, ukoliko ne nastupi zla namjera.

Nesvojevoljne fizičke impresije, iznenadna uzbuđenja, koja se katkada mogu pojaviti odmah kod takvih pogleda ili sličnih uzroka (naravni znakovi sklonosti), nisu grijesi, ako se na njih ne pristane.

Zaustaviti pogled bez razloga na ovim dijelovima tijela, znači izložiti se opasnosti.

Teški je grijeh ako se svojevoljno traži te dijelove tijela gledati bez potrebe i s nakanom u sebi probuditi griješni užitak.

Jesam li izbjegavala takve poglede?

Jesam li svojevoljno prisustvovala sastancima ili bila na priredbama znajući da su nevaljale i zle?

Da nisam čitala, čuvala, pozajimala publkacije (knjige, slikovnice, ilustrirane časopise ili knjige na Indexu — od Crkve zabranjene izričito), za koje sam znala da su zle?

— Jesam li bila čista u riječima?

Imam li tako uzvišeno mišljenje i shvaćanje o zadaći, na koju će me Bog jednom pozvati, da govorim uvijek s poštovanjem o ljubavi, o udaji, o vjernosti u braku, o materinstvu i obitelji s brojnom djecom, itd.?

Jesam li u svojim razgovorima odbijala sve, što bi moglo kod drugih umanjiti poštivanje najvećih intimnosti u braku

Ili da nisam previše slaba i nepristojna u razgovorima, što inače ne čine i najgore kolegice?

Da nisam slušala ili poticala na nepristojne razgovore?

Jesam i izbjegavala ili sam tražila nevaljale stvari na radio-emisijama, uzbudljivu glazbu, nemoralne pjesme?

Da nisam savjetovala ili preporučivala pokvarene knjige, nevaljale priredbe:

Jesam li reagirala i usprotivila se, kad se preda mnom govorilo o prostačkim stvarima, bilo otvoreno il odvraćajući vješto od takvih razgovora?

Da nisam stavljala drugome (prijateljicama, kolegicama, profesorici, ispovjedniku) delikatna pitanja, ne radi potrebe razjašnjenja ili prave znatiželje, nego s manje pravom nakanom?

—Jesam li korektna i ispravnog držanja u pogledu toalete? Bog je dao djevojačkom tijelu posebni čar i harmoniju, sklad. Svako Božje djelo zaslužuje, da mu se posveti briga. Na mjestu je, da djevojka toaletom nastoji istaknuti svoj osobni čar.

Ali ne smije se zaboraviti, da je tijelo prije svega pratilac i instrument duše.

Sva vanjština djevojke (lice, pogled, stas, držanje, hod, toaleta,) mora dakle voditi brigu o duši.

Zato toaleta ne će biti lijepa, osim ako ističe osobito najbogatije elemente jedne djevojke, to znači njezinu duhovnu vrijednost.

Ako taj uvjet nije ispunjen, ako toaleta ima svrhu istaknuti čisto fizički i tjelesni aspekt tijela, ta toaleta bit će ružna i nepoštena. Jer ona svodi žensku ljepotu na životinjsku ljepotu.

Je li moja toaleta inspirirana brigom da istakne napose duševna svojstva, stečena ili ih želi steći: prava nakana, čistoća misli i želja, osjećaj za odgovornost itd.?

Ili je inspirirana željom uzdići se nad druge i zasjeniti sve ostale, da istisne u pozadinu suparnike i takmace, taštinom, zavišću, željom da na se svrne pažnju, na svaki način drzovito i nepošteno?

Jesam li gospodar svoje osobnosti, da zaslijepljena ne podliježem tiraniji i nasilju mode i da se usprotivim uzbudljivim strastima svojih kolegica, često najmanje interesantnima? Jesam li umjerena u troškovima za toaletu (odjeća, frizura i ostale stvari u vezi s tim)?

Jesam li izbjegavala da potrošim puno vremena za toaletu na štetu svojih poslova i dužnosti, na štetu pobožnosti i dužnosti prema bližnjemu? Da li posvećujem toliko brige za svoju dušu, koliko za svoje tijelo?

Jesam li u sebi podržavala po svojim materijalnim i drugotnim brigama, stalnu neurednost u cijeni vrijednosti, što me čini ravnodušnom i indiferentnom za ozbiljnije životne stvari?

Toaleta ima svrhu da se pokaže. Ali ako ima svrhu da istakne najintimnije dijelove tijela, onda postaje nepristojna, zavodljiva, zla, griješna .

Dakle, izvjestan broj djevojaka griješi svjesno ili nesvjesno: svojom lakoumnom toaletom, izazovnim držanjem one postaju za druge uzrok napasti i grijeha.

Idući za »modom« da nisam povrijedila stidljivost svojom toaletom (noseći odjeću previše kratku, previše izrezanu, prozirnu, noseći kratki kostim za plažu ili ljetovanje)?

Vodim li brigu, osobito pred mladićima, da se jednostavno i naravno držim? To će svjedočiti, da li poštivam čistoću i da li moja volja pobuđuje poštovanje?

— Jesam li čista u djelima?

Higijenske potrebe obaviti očito je dopušteno i normalno.

Bez potrebe dirati neke dijelove svoga tijela jest nepristojnost koja može biti opasna.

Prouzrokovati na sebi neka razdražljiva uzbuđenja teški je grijeh.

Da nisam činila kakve ružne stvari? Sama ili s drugima? Da nisam druge navodila da to čine?

Jesam li dosta neovisna da čuvam poštovanje prema sebi i da odbijem svakoga, tko bi se usudio povrijediti moju čistoću aluzijama ili gestima?

— Jesam li brižno izbjegavala opasne prigode?

Previše sentimentalna prijateljstva s drugom djevojkom, preuranjene naklonosti prema mladićima. Društva, sportove ili ekskurzije s osobama, za koje nisam potpuno sigurna?

Jesam li izbjegavala svako neumjesno prijateljstvo (držeći se za ruke s mladićima)? Shvaćam li, da se posebno moram paziti pokvarenih mladića? Katkada pokvareni tipovi koriste neke okolnosti

(na primjer stavljajući zapreke u tramvaju, željeznici ili autobusu, dvoranama, zakrčujući izlaze) zbog nepristojnih doticaja: prava će kršćanska djevojka reagirati u tom slučaju i usprotiviti se junački.

Jesam li izbjegavala nevaljale zabave (film, kazalište, glazbene stvari, plesove . . .), gdje se ruši poštovanje žene, braka, bračne vjernosti, djeteta? Jesam li shvatila da u tim stvarima pokvareni svijet iskorišćuje opasne strasti gledaoca?

Jesam li izbjegavala previše sentimentalnu lektiru ili možda sensualnu? Jesam li tražila savjeta od kompetentnijih od mene u tim stvarima?

Jesam li izbjegavala opasne plesove, koji su uzbudljivi i griješni? Plesovi, kod kojih stoji tijelo uz tijelo, s kretnjama koje uzbuđuju tijelo, postaju prigoda za grijehe za jednu i drugu osobu?

Jesam li izbjegavala noćna sijela?

7. i 10. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje tuđeg dobra)

Ne ukradi! Ne poželi nikakve tuđe stvari!«

— Jesam li previše povezana uz materijalna dobra?

Zemaljska dobra su sredstva, koja nam Bog daje na raspolaganje da pomoću njih služimo Bogu i da pomažemo bližnjega.

Ta dobra ne smiju postati zapreka našem djelovanju i još manje uzrokom grijeha.

Kako se služim novcima, kojim raspolažem? Drugim stvarima?

— Da nisam krala? Novac? Koliko? Jesam li odlučila prema mogućnostima vratiti ili nadoknaditi ukradeno? Zašto sam krala? Radi taštine, neumjerenosti?

Poslastice, voće, drugo štogod? Hoću li popraviti štetu, ako to nisam već učinila?

Da nisam štogod kupila ili prodala protiv volje roditelja?

Da se nisam služila lukavošću ili lažima, da lakše od roditelja izmamim novaca?

Da nisam prevarila kod kupovanja ili prodaje (u trgovini)?

— Da nisam oštetila ili pokvarila što ne pripada meni?

Kod kuće, u školi, na ulici, u tramvaju, u vlaku, autobusu, na javnim zgradama ili privatnim kućama?

Da nisam oštećivala, što mi je povjereno (od roditelja: odjeća, knjige . . . Od ustanove ili koga drugoga)?

Da nisam bez potrebe zadržavala koji predmet, posuđenu knjigu ili štogod drugo?

8. BOŽJA ZAPOVIJED
(Poštivanje istine)

»Ne reci lažna svjedočanstva!«

— Jesam li bila iskrena?

Da budem iskrena prema drugima, najprije moram biti iskrena prema sebi ne dopuštajući dvoličnosti u sebi, ljubeći istinu, pa stajalo me to ne znam koliko!

— Da nisam lagala?

Da ne budem kažnjena, da ne pokažem svoje neznanje, da se pohvalim, da se pokažem zanimljivija? Ili što je još teže: da naškodim?

— Da nisam govorila zlo o drugome?

Pripovijedajući lažne stvari (kleveta) ili učinjene stvari, koje nisu bile poznate ili iznoseći ih bez ozbiljna razloga (ogovaranje). Iznoseći nepromišljene sudove?

Jesam li uvećavala pogreške drugih? Jesam li »raportirala« da drugi budu kažnjeni?

Kad je nekome preda mnom bilo rečeno nešto zlo, da nisam možda to uvjeravala?

Ako sam sigurna o nekom zlu drugih, jesam li imala snage to prijaviti (ako kolebam, pitati za savjet ispovjednika, a da mu ne odam ime počinitelja)?

— Jesam li bila diskretna, jesam li čuvala tajnu?

Izbjegavajući da čitam ono, što nije za me određeno, da govorim o tajnim stvarima, koje su mi povjerene, da iznosim ono, što mi je svećenik govorio u ispovijedi, itd.

CRKVENE ZAPOVIJEDI

— Jesam li poslušni član Crkve?

Je li mi jasno, da u vjerskim stvarima moram prihvatiti praktične direktive Crkve, crkvene propise za život?

Je li mi jasno, da se u Katekizmu, u knjižici Kršćanskog nauka ne nalaze sve crkvene zapovijedi?

Da li osuđujem sve ono, što Crkva osuđuje, i da li hvalim sve ono, što Crkva hvali?

— Jesam li aktivni član Crkve? Imam li apostolsku dušu? Je li mi jasno da kršćanska djevojka mora biti svjetlo i kvasac?

GLAVNI GRIJESI

Glavni grijesi su izvor drugim grijesima. Oholica laže. Lijenčina ne sluša. Tko je neumjeren i škrt, taj krade. Tko je srdit, taj psuje i proklinje. Itd. Ovdje su označeni, da se lakše pronađe korijen uobičajenih grijeha.

— Jesam li bila ohola i uobražena?

Govoreći previše o sebi, o svojim stvarima, o svojim uspjesima u školi, u poslu, u igri, u svojim zabavama? Toaleti, vezama, putovanjima. Pripisujući sebi sve što je dobra u meni, podržavajući isprazne misli, tražeći pohvale, komplimente, čestitke? Produljujući bez potrebe razgovore čak i sa ispovjednikom, da se pokažem zanimljivija. Ne dopuštajući nikakvu šalu, srdeći se, podržavajući osvetljivost, odbijajući da upoznam svoju krivnju i zabludu, držeći se tvrdoglavo svog mišljenja?

Srdeći se i gubeći hrabrost radi neuspjeha, itd.

— Jesam li bila škrta?

Odbijajući da pozajmim nešto svoje drugima (knnjigu, bilježnicu), odbijajući da nešto podijelim s drugima?

Ne dajući ništa ili vrlo malo dajući siromasima ili u dobre svrhe, budući da sam se previše privezala uz novac.

Služeći se radije tuđim predmetima nego svojima . . .

— Jesam li bila zavidna?

Misleći i govoreći da drugi imaju prednost, žalosteći se, što drugi dožive pohvale i nagrade.

Zavideći na uspjehu drugih ili na sreći drugih, radujući se, kad su drugi kažnjeni ili kad su doživjeli neuspjeh . . .

— Jesam li bila srdita?
(Vidi 5. Božju zapovijed)

— Jesam li bila neumjerena?

Jedući previše pohlepno, ne držeći se pravila uglađenosti (bonton), pijući previše i pohlepno?

Odbijajući mušičavo i ćudljivo neka jela, jedući često poslastice? Tužeći se na jelo, tražeći bolji dio . . .

— Jesam li bila lijena?

Ne ustajući odmah u određeno vrijeme. Ostajući previše u krevetu za vrijeme praznika, osobito nedjeljom?

Držeći u neredu svoje stvari (knjige, odjeću i druge stvari) ne trpeći da me tko smeta, da učinim potrebni napor, da učinim kakvu uslugu . . . (Vidi također: »Staleške dužnosti«).

STALEŠKE DUŽNOSTI DJEVOJKE

Fizička izgradnja

Jesam li vodila brigu o svojoj fizičkoj izgradnji živeći jednostavnim načinom života, vodeći brigu o dostatnom spavanju, o spremnom ustajanju, o korektnom ponašanju, ozbiljnom držanju, zdravoj gimnastici, čistoći i zraku?

Jesam li izbjegavala kasno lijeganje i kasno ustajanje, pretjerani sport, nemarno ponašanje, suvišnu odjeću, neumjerenost u jelu i poslasticama?

Jesam li škodila svom zdravlju brigom za taštinu i koketeriju? Jedući premalo iz straha da ne izgubim »liniju«?!

Jesam li bogatila svoje tijelo čistoćom misli, riječi i djela?

Jesam li navikla na fizičke napore?

Intelektualna izgradnja

Jesam li ozbiljno radila: zadaće, lekcije, priprave za ispite?. . . Jesam li odmah na početku učenja počela ozbiljno raditi? Jesam li

svoje vrijeme dobro rasporedila dajući se na posao hrabro u određenoj stvari? Jesam li izjutra neko vrijeme učila?

Jesam li pažljiva i aktivna u školi? Jesam li mirna? Jesam li tražila razjašnjenja, ili sam šutjela radi lijenosti, straha ili ljudskog obzira?

Jesam li u sebi podržavala zdravu intelektualnu znatiželju, duh istraživanja? Jesam li sama nastojala upotpuniti svoju izgradnju osobnim radom, prisvajajući pročitane stvari? Jesam li čitala kao inteligentna osoba ili na djetinji način? Jesam li primala savjete profesora? Jesam li imala aspiracije da učinim više nego se od mene traži?

Izgradnja volje

Da li izgrađujem svoju volju? Prije svega shvaćajući ozbiljno dužnosti svog staleža? Činom volje? Izdržljivošću? Odlučnošću duha Ustrajnošću u svojim pothvatima Jesam li gospodar same sebe, svojih živaca, svojih nagona? Znadem li odbiti sebi nešto, šta je po sebi dopušteno?

Duhovna i moralna izgradnja

Je li moja glavna želja živjeti u prijateljstvu s Bogom? Cijenim li stanje milosti u svojoj duši? Da nisam opteretila svoju dušu teškim grijesima? Želim li se toga stanja bez milosti osloboditi i opet postići milost Božju? Da li želim, da se moja ljubav prema Isusu uveća?

Jesam li vjerna svojim jutarnjim i večernjim molitvama? Molitvama prije i poslije učenja i drugog rada? Jesam li aktivno sudjelovala u svetoj Misi? Jesam li se pobožno pričešćivala? Mislim li na Božju prisutnost preko dana? Da li sam posebnom pobožnošću povezana s Majkom Isusovom, Presvetom Djevicom Marijom?

Imam li moralnog, duhovnog vođu, duhovnog savjetnika? Jesam li mu potpuno iskrena? Imam li u nj potpuno pouzdanje, da li ga poštujem i jesam li diskretna o savjetima, koje čujem od njega?

Da li moje društvo čine kolegice, koje mi pomažu da postanem bolja.

Društvena i apostolska izgradnja

Jesam li shvatila, da svi darovi, koje sam od Boga primila, osobito dar vjere, moraju služiti na korist drugih? Jesam li željela dobro i spas bližnjega kao i svoje vlastito dobro i spasenje? Jesam li doista mislila na grješnike i indiferentne duše, koje susrećem oko sebe? Imam li volju biti »otkupiteljica« s Kristom i kao Krist?

Jesam li razumjela, da moj prvi apostolat počinje kod kuće (poslušnost, dobar primjer, uslužnost)? Pomažem li svojim roditeljima?

Da li znadem osvojiti druge za rad svojim primjerom i svojom riječju? Da li privlačim druge, jesam li uslužna, dobroćudna, iskrena i vjerna? Da i drugi postaju bolji, jer su povezani sa mnom? Ako sam član kojeg društva, jesam li vjerna obavezama? Imam li smisla za zajednicu? Da li se bavim nečim, što je na štetu moje intelektualne izgradnje?

Jesam li ispunila svoje dužnosti prema misijama?

Jesam li ljubazna prema posluzi, radnicima, nepoznatima? Brinem li se za nevoljnike i siromahe?

Da nisam dopustila, da se zlo širi oko mene, jer nisam na vrijeme posredovala da spriječim zlo?

Brinem li se, kako ću kasnije biti više od koristi drugima?

Jesam li ozbiljno razmišljala, da me Bog ne pozivlje u redovnički život?

Imam li uzvišeno mišljenje o braku? Da li se spremam da budem prava kršćanska žena i majka? Briga za kućanstvo, briga za djecu? Da li težim za bogatstvom i sebičnim zadovoljenjima?

DODATAK II

MORALNI SAVJETNIK

Kada direktor jednog trgovačkog poduzeća želi srediti knjigovodstvo, zove u pomoć vještog knjigovođu, stručnjaka za račune.

Prije primopredaje sirovina — još neizrađene robe, zove stručnjaka radi kontrole.

Ako želi poduzeti kakvu zamršenu i tešku parnicu u vezi sa svojim financijskim interesima, pozivlje pravnog savjetnika, sposobnog odvjetnika.

Ako poduzme planinarenje na visoke planine, traži vođu i za to.

Ako je bolestan, traži stručni liječnički savjet.

Činjenica je, da se pametni ljudi uvijek obraćaju na stručnjake i da se drže njihovih savjeta.

Sveti Bernard veli: »Nitko nije sposoban da sam sebi bude vođa!

Kad se radi o tvom moralnom životu, zašto se ne bi obratila na stručnjaka, to jest na svećenika?

Zašto ne bi imala svog moralnog savjetnika, kojega ćeš pitati za savjet prije svake važnije odluke? Koji će ti biti u pomoći da izgradiš svoj karakter. Koji će ti pomoći riješiti tvoje poteškoće i ostvariti tvoj ideal?

Koga ćeš izabrati? Onoga, u koga ćeš imati potpuno povjerenje! Kome ćeš bez poteškoće moći reći sve, bilo dobro bilo zlo! Od koga ćeš moći zatražiti savjeta u svemu.

Razumije se,to će biti tvoj ispovjednik. Ti ćeš ga moći pitati za savjet u povremenim razgovorima, u ispovijedi, i u drugim zgodama.

Ako ti je radi nekih okolnosti draže izabrati moralnog savjetnika, koji ne će biti ujedno i tvoj ispovjednik, moraš mu dati da te upozna.

Ne budi poput nekih, koji uzmu ispovjednika i kome sve reknu, te savjetnika za moralni život, kome reknu samo ono, što im se sviđa. Ta dvojnost pogoduje nesvjesnoj neiskrenosti?

Kad si jednom učinila izbor, obavijesti svećenika bilo prigodom ispovijedi ili na drugi način. Možeš to učiniti ovim riječima: »Mogu li vas zamoliti da mi budete moralni savjetnik, duhovni vođa? . . . U vas imam mnogo pouzdanja i sve ću vam povjeriti«.

Taj će svećenik biti sretan, što si ga za to zamolila i on će nastojati da ti pomogne u svemu.

Nemoj mu skrivati ni svojih dobrih ni rđavih strana. Ni plemenitosti ni svojih nemira ni ispada!

Ako je on ujedno tvoj ispovjednik, uvijek nastoj, kako bi on znao, koga ima pred sobom, da zna, tko s njim govori. Neka u tebi nađe iskrenu dušu, pouzdanu i aktivnu dušu.

Ako posjetiš svog moralnog savjetnika izvan ispovijedi, pripravi se brižno, šta ćeš s njim govoriti i šta ćeš ga pitati. Pribilježi kratko, što želiš govoriti ili pitati, da ne oduzimlješ dragocijeno vrijeme svećenikovo dugim pripovijestima.

Kaži mu svoj napredak i nemarnosti u službi prema Bogu i bližnjemu i prema samoj sebi. Sjeti se, u čemu si trebala voditi posebnu brigu nastojeći oko koje kreposti.

Ne mijenjaj moralnog savjetnika osim radi ozbiljnih razloga (na primjer, ako nemaš povjerenja, radi njegove dulje odsutnosti, radi njegove dulje bolesti, ili ako on ne traži dosta od tebe, da se bolje izgradiš)!

I moli se za nj da te rasvjetljuje i da te vodi prema vrhuncima savršenstva!

DODATAK III

RAZLIČITE MOLITVE

(Ispovjednik ti može dati koju od ovih molitava za pokoru)

D j e l o   v j e r e. — a) Moj Bože, ja čvrsto vjerujem sve ono, što si Ti objavio i što sveta Crkva predlaže vjerovati, jer si Ti jedini Istina, koji niti možeš prevariti niti prevaren biti. U ovoj vjeri želim živjeti i umrijeti.

b) Moj Bože, čvrsto vjerujem u sve istine, koje nas učiš po svojoj Crkvi, jer si Ti sama Istina, koji si te istine objavio i Crkvi ostavio i Ti niti možeš prevariti niti prevaren biti.

D j e l o   u f a n j a. — a) Moj Bože, ja se ufam i čvrsto se nadam, da ćeš mi dati po zaslugama Isusa Krista nebo, i milosti da ga zaslužim, jer Ti si neizmjerno dobar za nas, svemoguć i vjeran svojim obećanjima. U ovoj nadi želim živjeti i umrijeti.

b) Moj Bože, ufam se tvrdo, da ćeš mi po zaslugama Isusa Krista dati svoju milost na ovome svijetu, da mognem obdržavati Tvoje zapovijedi, te vječnu sreću na drugom svijetu, jer Ti si to obećao i jer si vjeran svojim obećanjima.

D j e l o   l j u b a v i. — a) Moj Bože, ja Te ljubim iznad svega svim srcem svojim, svom dušom i svom snagom svojom, jer si neizmjerno savršen i dostojan ljubavi. Ljubim također svoga bližnjega kao samoga sebe iz ljubavi prema Tebi. U ovoj ljubavi želim živjeti i umrijeti.

b) Boj Bože, ljubim Te iz svega srca svoga iznad svega, jer si neizmjerno dobar i dostojan ljubavi. Ljubim također svoga bližnjega kao samoga sebe iz ljubavi prema Tebi.

D j e l o   p o k a j a n j a. — a) Moj Bože, žao mi e, što sam uvrijedio Tvoje Božansko veličanstvo! Kajem se za svoje grijehe žaleći što sam ih učinio. Ne samo što sam zaslužio da me kazniš nego osobito zato, jer si neizmjerno savršen i dostojan svake ljubavi, i jer mrziš grijeh. Tvrdo odlučujem da ću se popraviti i izbjegavati svaku griješnu progodu. S ovakvim kajanjem želim živjeti i umrijeti.

b) Moj Bože, vrlo mi je žao, što sam Te uvrijedio, jer si Ti neizmjerno dobar i dostojan beskrajne ljubavi i jer mrziš grijeh Tvrdo odlučujem uz Tvoju svetu pomoć da Te više ne ću vrijeđati, i da ću činiti pokoru za svoje grijehe.

Vjerovanje apostolsko. — Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje, i u Isusa Krista, Sina Njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetomu, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan, sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih, uzašao na nebesa, sjedi s desna Boga Oca Svemogućega, odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni. Amen.

O dobri i preslatki Isuse, evo bacam se pred Tvojim licem na koljena i s najvećim žarom srca molim Te i zaklinjem: daj utisni u moje srce živa čuvstva vjere, ufanja i ljubavi, te pravu pokoru za moje grijehe i najčvršću volju da ih popravim dok ja s velikim ganućem i žalošću u sebi razmišljam i u duhu promatram Tvojih pet rana, imajući pred očima ono, što je već u Tvoja usta stavio prorok David o Tebi, o dobri Isuse: »Probodoše ruke moje i noge moje, prebrojiše sve kosti moje« (Ps. 21).

Primi Gospodine, svu moju slobodu, primi pamćenje razum i svu moju volju. Ti si mi darovao sve što imam i posjedujem. Ja Ti opet sve to vraćam i predajem potpuno Tvojoj svetoj volji, da svim upravljaš. Daj mi samo da Te ljubim, i daj mi svoju milost i doista imam i ne tražim više ništa. Amen. (Sv. Ignacije).

Dušo Kristova, posveti me. Tijelo Kristovo, spasi me. Krvi Kristova, napoj me. O dobri Isuse. usliši me. Među rane svoje sakrij me. Ne daj da se odijelim od Tebe. Od neprijatelja zlobnoga brani me. Na času smrti moje zovni me. Daj da dođem k Tebi, da Te sa svetim Tvojim hvalim i slavim. U sve vijeke vjekova. Amen. (Sv. Ignacije).

Prikazna molitva članova apostolata molitve: Božansko Srce Isusovo, prikazujem Ti po bezgriješnom Srcu Marijinu sve molitve, djela i trpljenja ovoga dana u naknadu

za naše uvrede i na sve one nakane, na koje se Ti neprestano prikazuješ na Oltaru. Osobito Ti ih prikazujem za svetu Crkvu, za svetog Oca Papu i za sve potrebe čanova Apostolata molitve ovog mjeseca i dana preporučene. Amen .

Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo, kako se nije nikada čulo, da si ikoga zapustila, koji se k Tebi u zaštitu utekao, Tvoju pomoć zatražio i Tvoju pomoć zaprosio. Ovim pouzdanjem potaknut utječem se i ja k Tebi, Djevice djevica, k Tebi Majko dolazim i pred Tobom eto stojim ja grješnik i uzdišem. Nemoj, Majko Riječi Božje, prezreti mojih riječi, nego ih milostivo poslušaj i usliši. Amen. (Sv. Bernard).

O Gospo moja, o Majko moja, Tebi se posve prikazujem i da Ti potvrdim svoju ljubav, posvećujem Ti danas oči svoje, uši svoje, usta svoja, srce svoje i svega sebe. Budući dakle da sam sav Tvoj, dobra Majko, čuvaj me i brani kao stvar i svojinu svoju (P. Zucchi).

Obraćenik Adolphe Retté piše iza svog obraćenja: »O sveta katolička Crkvo, čuvarice Božje istine, kako si divna u svojoj dobroti, kad primaš rasipnog sina, koji svladan milošću dolazi da klekne pred Tvoje Otare! . . . .

. . . . Kad sam priznavao svoje grijehe, izgledalo mi je, da je tu bio sam naš Spasitelj. Izgledalo mi je da On sam skida s moje duše moje grijehe i svojom milom i zapovjedničkom rukom u isto vrijeme ih uništuje . . .

U isto vrijeme ja sam osjećao svoju siromašnu dušu slomljenu pod teretom zla, kako se polako uspravlja, kako napokon stade uspravno i poče se šriti u valovima ljubavi i zahvalnosti . . .

Na ulici sam veselo koracao. Govorio sam u sebi od radosti: »Meni je oprošteno i ja sam sretan! . . . Moje srce pjevao je i činilo mi se kao da sam se pomladio . . .«

SADRŽAJ: